

існує проблема злочинності серед неповнолітніх осіб, проте з кожним роком, згідно із сайтом Генеральної прокуратури України, число кримінальних правопорушень з їх боку стає все менше. Серед злочинів, які вчиняються особами від 14 до 18 років переважають тяжкі та особливо тяжкі, та злочини проти власності. На мою думку, все це є проявом певної бідності нашої держави, малодосвідченості, неналежного виховання з боку батьків та навчальних закладів. Не можна оминати й ЗМІ, адже вони мають один із найбільших впливів на дитячу психіку, так як переглядаючись телевізійні канали, соціальні мережі дитина може натрапити на якесь відео, непристойного характеру, або провокуючу статтю і думаючи, що якщо все це є у відкритому доступу, значить тут не має нічого протизаконного, проте це зовсім не так.

Бібліографічні посилання:

1. Якимова С.В. Навчально-науковий інститут права та психології Національного університету “Львівська політехніка”, канд. юрид. наук, доц., ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНІХ, 2015.
 2. Генеральна Прокуратура України. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за грудень 2017 та 2018 року. Взято з URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?_m=fsfile&_c=download&file_id=203952.
-

Іваненко Сергій Сергійович
курсант навчальної групи КП-731
2-го курсу факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Корогод Світлана

Володимирівна,

викладач кафедри кримінального
права та кримінології

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬ НЕПОВНОЛІТНІ З МАРГІНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Спочатку дамо визначення такому терміну як «дитяча безпритульність». Дитяча безпритульність – наслідок сучасної соціально-економічної та духовно-моральної ситуації в Україні, що спричинена посиленням соціального неблагополуччя сімей, зниженням загального життєвого рівня, дистанціюванням школи від дітей зі складною долею, криміналізацією

середовища. Дитяча безпритульність також є наслідком тривалої економічної кризи, алкоголізації дорослого та дитячого населення, занепаду традиційних загальнолюдських моральних цінностей. Повна безконтрольність з боку батьків, їхня байдужість, педагогічна безграмотність призводять до маргіналізації неповнолітніх, що вчиняють різні правопорушення.

З'ясовано, що організаційним підґрунтям системи запобігання злочинам, учиненим неповнолітніми з маргінального середовища, у низці зарубіжних країн становлять спеціалізовані профілактичні установи, органи й установи системи ювенальної юстиції. Аналіз зарубіжного досвіду запобігання злочинам, які вчиняють такі особи, надав можливість визначити напрями здійснення ефективних запобіжних заходів, засвідчив дієвість прийняття спеціалізованих нормативно-правових актів з метою створення правового підґрунтя для спеціально-кримінологічних заходів запобігання злочинам, які вчиняють неповнолітні з маргінального середовища [1].

Такі світові організації як ООН, ЮНЕСКО, Дитячий фонд ЮНІСЕФ та інші міжнародні організації значну увагу приділяють саме профілактиці негативних явищ у молодіжному середовищі. Чимало зусиль спрямовано на пошук нових чи адаптованих до сучасних умов життя підходів до здійснення профілактики правопорушень серед неповнолітніх.

Найбільш цікавим є досвід таких країн, як США та Велика Британія, що мають вагомий напрацювання у сфері організації запобігання кримінальним правопорушенням серед неповнолітніх. Англо-американська система в цій сфері домінує в Європі, Америці та Японії. Виклад основного матеріалу. Запобігання правопорушенням у Великій Британії та Америці передбачає три основні форми: ситуаційну, соціальну, превенцію за допомогою громадськості. Спеціалісти у сфері запобігання правопорушенням залежно від того, у чому вони вбачають причини правопорушень, виокремлюють такі підходи до їх запобігання: структурний підхід, що пов'язує здійснення ефективної профілактики правопорушень з реалізацією значних соціально-економічних перетворень у суспільстві; психологічний підхід, який визнає вирішальне превентивне значення впливу на особу потенційного правопорушника, а також осіб, які вже вчинили правопорушення (з метою запобігання рецидиву); ситуаційний підхід, за якого вирішальну роль відведено впливу на соціальні та фізичні фактори зовнішнього середовища, сукупність яких створює сприятливу ситуацію для кримінальних виявів. Британські й американські кримінологи акцентують на заходах спеціальної профілактики. Спеціальна профілактика охоплює три рівні: – первинний, спрямований на усунення факторів зовнішнього середовища, які сприяють учиненню правопорушень; – вторинний, який має на меті запобігти криміналізації потенційних правопорушників і пов'язаний із впливом на нестійких осіб, зокрема неповнолітніх «групи ризику»; – третинний, спрямований на запобігання рецидиву з боку осіб, що вже вчинили правопорушення [2].

Первинну профілактику правопорушень вважають у британській (як і в

американській) кримінології вирішальною, вона ґрунтується на припущенні, що більшість правопорушень мають ситуаційний характер, їх учиняють унаслідок збігу обставин, за наявності конкретних умов, що полегшують учинення правопорушень. Тобто здебільшого ситуація стимулює та провокує на вчинення певних видів правопорушень. Ситуативна превенція, на відміну від зазначених вище форм, спрямованих на блокування причин злочинності, спрямована, насамперед, на обмеження можливостей для вчинення окремих злочинів. Суть цього методу полягає в організації підтримки держави пропагандистських кампаній із запобігання злочинам, розгляді проектів у сфері містобудування та забудов для створення середовища, вільного від злочинності, у зосередженні зусиль на виявленні та запобіганні можливостям для вчинення злочинів молоддю, а останніми роками – і в тиску на ділові й промислові кола з метою внесення змін у практику, якщо вони можуть вплинути на зростання рівня злочинності. Нині у Великій Британії, Франції, Нідерландах і деяких інших країнах ця форма запобігання є складовою офіційної політики протидії злочинності [3].

Таким чином, найефективнішим напрямом превенції є своєчасне усунення криміногенних факторів зовнішнього середовища, а також створення антикриміногенних умов, за наявності яких правопорушник відмовиться від наміру вчинити правопорушення, а саме: умов, які ускладнять учинення правопорушень, додадуть ризикованості діям й обмежать вигоду. Британські й американські науковці акцентують на здійсненні заходів соціальної профілактики правопорушень, що активно залучають громадськість.

У Великій Британії для запобігання злочинам серед неповнолітніх створено особливі підрозділи «дитячої поліції», які працюють з молоддю до віку 17-ти років, чия поведінка свідчить про деморалізацію. Між дирекцією шкіл і «дитячою поліцією» налагоджено постійний контакт. У взаємодії з населенням британська поліція практикує три види контактів. Індивідуальний контакт полягає в морально-психологічному, контрольованому виливі поліцейського на конкретну людину. У деяких містах діють спеціальні служби поліцейських чиновників зі зв'язків з населенням. Кожен охочий може прийти на прийом, отримати консультацію, пораду або надати інформацію, що цікавить поліцію.

На основі вищевикладеного можемо зробити такі висновки, що завдяки україно-британській програмі поліція за підтримки громадськості здійснила низку інших заходів профілактичного впливу, з-поміж яких: видання брошур для дітей, батьків, учителів, організація спортивних змагань серед підлітків, спільних свят, семінарів із вчителями щодо попередження правопорушень серед учнів, бесіди з батьками тощо.

Бібліографічні посилання:

1. Васильківська І. Запобігання злочинності неповнолітніх в Україні / І. Васильківська // Право України. – 2004. – № 1. – С. 95–98.

2. Водолазька Д.О. Створення та розвиток системи ювенальної юстиції в Україні : [методичні рекомендації] / Д.О. Водолазька . – Київ, 2014. URL: <http://www.justice.gov.ua/files/2014/02/1393485843.doc>.

3. Ковна У. Ювенальна юстиція : історичний досвід / У. Ковна // Вісник Львівського університету. – 2004. – Вип. 40. URL: <http://www.lawyer.org.ua/?d=604&i=&w=r>.

4. Лазаренко О. Відновне правосуддя в Україні. Профілактика злочинності неповнолітніх. Шляхи вирішення / О. Лазаренко // Щоквартальний бюлетень. – 2007. – № 2. – С. 57.

Канівець Дмитро Володимирович
курсант навчальної групи КП-731
факультету підготовки фахівців
для
підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Березняк Василь Сергійович
старший викладач кафедри
кафедри кримінального права та
кримінології Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ,
к.ю.н., с.н.с.

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ДИТЯЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

На сьогодні в Україні надзвичайно загострилася проблема злочинності неповнолітніх. Нагальне питання не можливо вирішити лише за допомогою виховних заходів, а й удосконалення нормативно-правової бази, адже чинна нормативно-правова база попередження злочинності неповнолітніх залишається розрізною, що істотно ускладнює її реалізацію на практиці.

До нормативно-правового забезпечення попередження правопорушень неповнолітніх, і психологічного насильства загалом, відносять нормативно-правові акти, які визначають права та обов'язки, повноваження спеціальних суб'єктів попередження злочинності неповнолітніх, основні форми, методи та заходи їх діяльності, цілі, завдання, принципи та інші важливі складові системи попередження злочинності неповнолітніх. До основних нормативно-правових актів, які регламентують профілактику, запобігання та припинення правопорушень неповнолітніх, передусім, належить : Закони України «Про охорону дитинства» від 26 квітня 2001р., «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24 січня 1998р., «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» від 21 червня 2001р., постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006р., «Про затвердження Комплексної програми профілактики правопорушень на 2007-2009 роки»,